

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 3 krone.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Kmetijske zadrage in društva na Francoskem. — Dobri in slabi kravarji. — Razmišljanja po trgovini. — Kdo je kriv? — Pozeba in zajec, dva nevarna škodljivca mladih sadonosnikov. — Rane na sadnem drevju. — Seznamek hlevov, gnojišč in gnojničnih jam i. t. d. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Vpslano. — Uradno. — **Zadruga:** Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Koristnost osuševanja travnikov. — Tržna poročila. — Oznaniła.

Kmetijske zadrage in društva na Francoskem.

Vsi kmetovavci, ki so prepričani o potrebi in pomenu skupnega in složnega delovanja kmetov, in ki se radi tudi od drugih in tujih vzorov kaj naučijo, kar se da in posnemajo to, kar zasluži posnemanje, bodo pač hvaležni sekcijemsku načelniku dr. M. Ertlu in strokovnemu poročevalcu dr. Leopoldu vitez pl. Hennetu v c. k. poljedelskem ministrstvu, da sta sestavila in izdala celo knjigo „o kmetijskih sindikatih (zadrugah in društvih) na Francoskem“. Hvaležni bodo z nami vred tem bolj, ker nas v tej knjigi poučujeta o razvoju kmetijskih poklicnih zadrug na Francoskem pisatelja, ki sta nas že večkrat in dobro poučila v tej vrsti neposrednega pospeševanja kmetijstva po drugih evropskih deželah. Poljedelskemu ministrstvu pa smo dolžni posebno hvalo za to, da je dalo svojemu poročevalcu o kmetijskem združništvu in društvih, tačasnemu sekcijemsku načelniku dr. M. Ertlu priliko, da je lahko spoznal razvoj kmetijskih organizacij po vseh naprednejših evropskih državah. Saj je dobil na ta način naš prvi, največji in najvišji zavod za pospeševanje kmetijstva priliko in možnost, da je lahko v lastnem delokrogu dobil vse potrebne informacije o vseh prašanjih kmetijskega združevanja in lahko potem te nauke izrabil v korist avstrijskih kmetijskih zadrug in društev. Dr. Ertl nam je na polju kmetijskega slovstva star in priljubljen znanec. Ze leta 1893 nas je v razlagi osnutka postave o kmetijskih poklicnih zadrugah in rentnih posestvih poučil o raznih oblikah kmetijskih zadrug in društev po drugih evropskih državah. Pozneje je skupno s Štefanom Richterjem izdal veliko delo o kmetijskem združništvu v Nemčiji.

V isto vrsto s tema dvema, od vseh strokovnjakov zelo laskavo ocenjenima deloma spada kot tretje omenjeno delo o francoskih napravah in uredbah za kmetijsko samopomoč, ki ga je Ertl s pomočjo strokovnega poročevalca dra. Leopolda viteza pl. Henneta spisal in dal julija t. l. v tisk. Na vsak način bi se nam lahko po pravici očitali malomarnost in brezbriznost za kmetijsko združništvo, če bi te, za nas tako važne in zanimive knjige ne opazili, če bi iz nje ne podali

za naše kmetovavce najvažnejših stvari in jim ne dali tako prilike, da lahko primerjajo naše in francoske razmere.

Delo ima 417 strani in je razdeljeno v dva oddelka; prvega je obdelal dr. M. Ertl, drugega dr. Leopold vitez pl. Hennet. Prvi del obravnava kmetijska društva in zadrage na Francoskem do kongresa v Périgneuxu (1905), drugi del isto stvarino do kongresa v Nancyju (1909). Tako smo dobili delo, ki nam kaže pregledno sliko francoskih kmetijskih zadrug in društev do naših dni. Tega ne moremo dovolj prehvaliti že z ozirom na to, ker spoznamo ves razvoj kmetijske samopomoči do najnovejšega časa in pri narodu, ki se računa med najbolj varčne, umne in pridne kulturne narode Evrope.

Oddelek, ki ga je obdelal dr. Ertl, ima sledeče dele: I. Uvod, II. Kmetijski delavci in njih prašanje, III. Dobava kmetijskih potrebščin, IV. Prodaja kmetijskih pridelkov, V. Kmetijski pouk in izobrazba, VI. Kmetijsko posojilništvo, VII. Kmetijsko zavarovanje. Drugi del, ki ga je obdelal dr. Leopold vitez pl. Hennet ima sledeče dele: uvod A. Splošni del, B. Pozamezna polja delovanja sindikatov. V prvem delu govori o obravnavah nancijskega kongresa, o kmetijskih sindikatih in kmetijskem poklicnem sindikatizmu, o razvoju kmetijskih sindikatov sploh. V drugem delu govori najprej o nakupu kmetijskih potrebščin in preide potem na tretji del, v katerem govori o kmetijskih reformah v času od leta 1905 do 1909. Isto velja tudi glede oddaje kmetijskih pridelkov in glede kmetijskega posojilništva in zavarovanja. Nadaljnja poglavja govore o izmenjavi poročil o pridelkih in tržnih poročil, o zvezah med sindikati in odredbah za pospeševanje malih posestev. Drugi del torej ni samo lep dopolnek k prvemu delu glede na spremembe v letih 1905 do 1909, ampak nas seznanja tudi z nekaterimi novimi poskusi francoskega kmetijstva organizirati samopomoč na podlagi vzajemnosti. To bi bil nekak obširen pregled in okvir celega dela. V naslednjem hočemo ta okvir po možnosti na kratko izpolniti, da dobimo celo sliko.

Francosko kmetijsko združništvo se v načelih ne razlikuje od avstrijskega, pač pa v tem, da je še bolj razširjeno in mnogostransko ko naše, v tem da skuša uveljaviti socijalne naloge za-

družništva na polju samopomoči in z načelom in temeljem vzajemnosti. To velja v prav posebni meri o zavarovanju (za bolezen, nezgode, delavcev, živine, proti ognju, za starost, rent in dot), s tem da so uvedena razsodišča in mešani sindikati, ki lahko prepire in sporne stvari med člani in z delavci brez sodnij in brez dolgega procesa razsodijo. V deželi svobode, bratstva in enakosti ne prašujejo dolgo po zunanji obliki, ampak se brigajo bolj za vsebino, to je za trajno obvarovanje in omogočitev nadaljnega lepega razvoja kmetijstva. V tej stvari so si na Francoskem vsi merodajni činitelji edini, dočim se pri nas še prečesto opazi tendenca, naj se stare uvedbe, ki so se dobro obnesle, nadomestijo z novimi, o katerih pa nimamo še prav nobenih izkušenj, ali se bodo obnesle, ali bodo lahko stare nadomestile ali popolnile. Na Francoskem delujejo nove poklicne zadrage mirno vzporedno s starimi, častljivimi kmetijskimi družbami in složno z njimi v različnih stvareh; posebe pa je treba povdariti, da so velike francoske družbe kmetijske zadrage ustanovljale in pospeševale, da stoje zadrage pod njihovo patronanco in denarno pomočjo in da so večje osebno z njimi zvezane. V Avstriji so taki slučaji zelo redki; le na Štajerskem se lahko hvalimo, da smo v tej stvari francoskemu sistemu precej blizu, ker je pri nas Zveza gospodarskih zadrug od kmetijske družbe ustanovljena, z njo po blagovnem prometu v ozki zvezi in marsikje z družbo tudi osebno zvezana.

Danes torej tudi na Francoskem pri varovanju in pospeševanju kmetijskih interesov nimamo centralističnega sistema, kakor se je hotel pri nas uvesti s postavo o poklicnih zadrugah kmetovavcev, kakor se še vedno skuša uvesti; na Francoskem je prepuščeno kmetovavcem in njihovim današnjim zvezam, da si take stvare uredijo, kakor se zdi ravno njim potrebno in primerno.

Torej imamo na Francoskem poleg velikih kmetijskih družb, ki se raztezajo po vsej državi in poleg družb posameznih departementov še kmetijske poklicne zadrage in razne zadrage in društva, ki so posvečena kaki posamezni panogi. Poklicne zadrage so ustanovljene na podlagi postave iz leta 1882. Take zadrage, ki imajo značaj jurističnih oseb, se lahko

snujejo brez vladinega dovoljenja. Treba je samo pri županstvu oddati pravila. Torej te zadrage niso nikakor obli-gatorične, ampak temelje na načelu prostovoljnosti. Krajevna razširjenost ni ome-jena niti kako določena. Zato imamo večje in manjše kmetijske zadrage, ki imajo pravico, da se lahko združujejo v zvezah, da se lahko uspešneje borijo za svoje prave. Tako imajo te zadrage popolnoma prosto roko, kar je v primeri z našo za-družno postavo velika prednost. Glavna naloga teh zadrug je dajanje kmetijskega osebnega kredita z ustanovitvijo krajevnih in pokrajinskih hranilnic in skupno naro-čanje gospodarskih potrebščin kakor tudi skupno oddajanje kmetijskih pridelkov. V začetku leta 1910 je bilo 95 takih po-krajinskih in 3000 krajnih hranilnic s 140.097 članovi. Pri nas so hranilnice za osebni kredit mnogo bolj razvite, saj jih imamo danes okoli 7000. Pokrajinske hranilnice so imele vplačane glavnice 13.050.973 frankov. Vloge so torej mnogo manjše ko pri nas. Francoski kmet namreč špekulira s svojim denarjem po drugih hranilnicah, bankah in gospodarskih pod-jetjih in to mu je tem laže, ker so pokrajinske blagajne dobile za po-sojila kmetom od vlade 460 mili-jonov frankov, krajinskim po-sojilnicam pa oddale 470 milijonov frankov. Tako je francoska vlada nekaj bankir za kmete in pri tem ji gotovo ne gre slabo. Obrestna mera bo pač na vsak način nizka in pokrajinske blagajne dobe že z razločkom v obrestni meri lepe dobičke, ki jih lahko porabijo za splošno koristne naprave. Naša stremjenja, da bi dobili posojilo iz poštne hranilnice, so imela vedno zelo slabe uspehe, tako da niti ne moremo govoriti o njih, kaj šele o predjemih države.

Glavna naloga teh sindikatov pa je skupno naročevanje in skupna pro-daja. To oskrbujejo ali sindikati sami ali pa se v ta namen osnujejo posebne za-druge. Tudi na Francoskem se je pokazal isti pojav kakor pri nas, da so si zadrage z ustanavljanjem in uvajanjem konzumov naredile mnogo nasprotnikov, tako da jih je vlada morala opustiti. Tudi na Fran-coskem so bili mali sindikati, ki so začeli z razpečevanjem konzumnega blaga. Torej so bile Zveze sindikatov prisiljene posvariti svoje zadrage, naj se ne spuščajo v take posle, dočim je vlada dala posebne predpise za blagovni promet, ki so bla-govni promet omejili do one mere, kakor je navadna pri naših zadružnih zvezah. Nečlani pa se teh posredovanj ne morejo posluževati. Za oddajo so ustanovljene posebne zadrage, vendar je ta akcija precej zaostala v primeri z Nem-čijo in Avstrijo, kjer jo podpirajo skladišča. Mlekarskih zadrug ni ravno mnogo. Prav lepo pa se razvijajo kletarske za-druge in zadrage za vporabo sadja. Na zadružni podlagi je ustanovljenih tudi nekaj tvornic, n. pr. za škrob, šampanjec i. t. d.

Ti sindikati so se v zadnjih letih zelo razširili in pomnožili. Leta 1908 je bilo naštetih 4423 kmetijskih zadrug s kakimi 800 000 članov, ki so bili združeni v 68 zvezah.

Poleg pospeševanja skupnih nabav in skupne prodaje je ena glavnih nalog teh

sindikatoz zboljšava socialnega položaja kmetov z vzajemno samopomočjo, kar imenujejo Francozi „mutualiteto“. Vza-jemna pomoč nima nobenih mej; vedno bolj se naj širi in razteza na vedno večji krog stvari, ki so v kmetijstvu odločilne in koristne. Zaradi tega pospešujejo sindi-kati ustanovitev razne vrste društev za posebne namene. Tako se lahko soci-jalna pomoč in zavarovanje v vsakem kraju razvije po krajevnih potrebah na poseben način. Samo tako je mogoče, da se je vzajemno zavarovanje na Franco-skem tako razvilo, kakor menda nikjer drugje. Za zavarovanje živine obstojajo krajevne zavarovalnice; danes jih je že nad 8000 z zavarovano glavnico nad 55 milijonov frankov. Razun v Švici ni zavarovanje živine nikjer tako razširjeno kakor baš na Francoskem. Tega je vzrok velika razširjenost male in srednje posesti, kar nam kaže, v katerih delih se bo pri nas na Štajerskem razširilo in sprejelo zavarovanje posesti. Posamezne krajevne blagajne obsegajo navadno eno veliko ali pa več malih občin. S tem je olajšan pregled, uprava in kontrola, zato so pre-mije nižje (pri govedu navadno 1 do 1,4 odstotka) in zaradi tega so morale privatne družbe svoje poslovanje ustaviti. Krajevne blagajne so zavarovane s po-sebnimi zavarovalnimi blagajnami, v no-vejšem času se namerava v ta namen osnovati posebna državna zavarovalnica. Po postavi z dne 14. januarja 1908 so dobile krajevne blagajne pravico ustanav-ljati posojilnice, da jim kapital ne leži mrtev in da imajo tako od zavarovanja živine dvojni dobiček. Sicer so pri tej akciji tudi nekatere nevarnosti in sicer za oba dela. Posamezne blagajne dobivajo od države podporo za ustanovitev in podpore za ustvaritev rezerv. Za leto 1904 je poljedelsko ministrstvo postavilo v ta namen v proračun že 600.000 frankov.

V zvezi z zavarovanjem živine so po nekaterih krajih Francoske tudi zavodi za posojanje živine, kjer lahko dobijo mali kmetovavci plemensko živino že tedaj če plačajo desetino kupne cene. Ko se je živina izredila ali izpitala, se proda; od ostanka črez kupno ceno dobi dve tret-jini kmet, eno tretjino pa posojilnica. Za blagajno ni nobene nevarnosti, ker se živina takoj zavaruje. Take posojilnice so se v mnogih krajih Francoske že pred-leti ustanovile, da so bili kmetje obvaro-vani odiranja pri kupovanju živine. Ko bo pri nas enkrat uvedeno zavarovanje živine, bi bilo dobro tudi pri nas s tem poskusiti.

Druga panoga zavarovanja, ki jo oskrbujejo kmetijske zavarovalnice, je zavarovanje proti ognju. Na koncu leta 1909 je bilo 1816 takih zavarovalnic prve in 20 takih zavarovalnic druge vrste (Zvez), ki so imele 47.621 članov in 385 milijonov frankov zavarovane glavnice, razun tega je še 30.000 članov zaznamo-vanih, ki so danes še obvezani pri drugih zavarovalnicah, ki pa danes že plačujejo, da bodo takoj pri vstopu lahko plačevali nižje premije. Premije teh navadno na načelu vzajemnosti slonečih zavarovalnic so mnogo nižje ko pri zavarovalnih druž-bah, ker tukaj odpade uprava, ali je vsaj mnogo cenejša. Z zavarovanjem proti ognju se organizacija kmetovavcev močno

pospešuje, ker pristopi vsaki mali po-sestnik temu sindikatu kot član. Država te vrste zavarovanja ni hotela monopolizirati. Krajevna zavarovalnica prevzame samo eno ali dve desetini, ostalo poskrbi zavarovalnica druge vrste.

Zaradi velikih težkoč, ki so zvezane z zavarovanjem proti toči, ta panoga za-varovanja ni ravno v ospredju; na koncu leta 1909 je bilo samo 19 takih družb. Pač pa se posveča velika pozornost streljanju proti toči; streljanje z ra-ketami se je baje zelo dobro obneslo.

Veliko in pomembno panogo zavaro-vanja pri kmetijskih zadrugah tvori osebno zavarovanje. V prvi vrsti treba omeniti zavarovanje starost-nih rent in za slučaj bolezni. Državna zavarovalnica za starost je obstojala že od leta 1850, med člani pa ima zelo malo kmetovavcev; šele s postavo iz leta 1898 o vzajemni pomoči se je začelo razvijati zavarovanje za starost in za slučaj bolezni. Proti obligatoričnemu (ob-veznemu) državnemu zavarovanju za sta-rost so se sindikati postavili po robu in se šele v zadnjem času izrekli zanje; za to pa bo država zvezala hranilnice sindikatov s hranilnicami zavarovalnic. Pre-mije in rente so pri različnih zavaroval-nicah različne, država pa daje tudi tukaj prispevke in podpore. Število teh zava-rovalnic ni znano. Zavarovanje proti nezgodam oskrbuje generalni sindikat „Union Centrale“ in sicer s pomočjo po-sebnega zavoda.

Izborna ureditev so hranilnice za zavarovanje dote. Tudi te so osnovane na postavi iz leta 1898. Država prispeva za vsakega vlagatelja po 50 centimov na leto. Takih hranilnic bo danes menda kakih štirideset.

Zelo hvale vredna in dobra uvedba je tudi izmenjava tržnih poročil in poročil o stanju žetve in pridel-kov. Tako dobe kmetje vpogled in pre-gled vsakokratnega položaja cen in se vedo po tem ravnati.

Omeniti treba še plodonosno in uspešno delovanje sindikatov na polju kmetij-skega pouka in pri delovanju kmetijskih razsodišč. Za razširjevanje strokovnega znanja skrbe deloma sindikati sami na-ravnost, deloma pa s svojim vplivom na šolsko izobrazbo kmetijskega prebivalstva. V prvi vrsti delajo sindikati s strokovnim časopisjem, koledarji, knjižnicami, publi-kacijami, predavanji, tečaji, poskusi, dre-vesnicami in z nabavo plemenske živine. Važen pa je vpliv merodajnih, vodilnih oseb, ki skrbe za razširitev strokovnega kmetijskega znanja.

Kmetijski pouk je zelo mnogo-stranski. Navadno je z ljudskošolskim poukom spojen na ta način, da se v ljudski šoli obravnava kot poseben pred-met. V ta namen so sindikati izdali po-sebne učne knjige, ki se imenujejo „Kme-tijstvo v ljudski šoli“ in ki nosijo po-membno geslo „Kdor zbuja ljubezen do polja in zemlje, ta zbuja ljubezen do pravičnosti. Večkrat je kmetijski pouk osnovan kot nadaljevanje pouka v ljudski šoli. Ljubezen do tvarine se pospešuje s tem, da se dajejo pri javnih skušnjah nagrade. Poleg tega pouka se vrše še posebni praktični tečaji na vzornih po-sestvih, kjer dobivajo učenci v novejšem

času od posestnika poleg praktičnega tudi teoretični pouk. Razun tega je še cela vrsta posebnih kmetijskih šol. Tudi na nekaterih visokih šolah je pripojen kmetijski pouk na ta način, da učenci dve leti prakticirajo v laboratoriju in na poskusnem zemljišču, kar se je tudi pri nas že večkrat priporočalo. Tudi pouku v gospodarstvu se v novejšem času posveča večja pozornost. Sindikati in kmetijske družbe delajo, podpirane od ustanov, zapuščin in države na to, da se strokovno znanje kolikor mogoče razširi. Prava posebnost pa je kmetijski pouk pri vojaki, kar se sicer sedaj tudi že pri nas poskuša. Na Belgijskem je ta sistem z uspehom uveden že nad 15 let. Tudi na Francoskem upajo, da bodo s tem okrepili ljubezen kmetijstva do rodne grude in omejili beg z dežele v mesta. Poleg kmetijskega pouka pa posvečajo kmetijske družbe in sindikati posebno pozornost tudi trgovskemu pouku kmetovavcev.

Dočim pospešujejo delavski sindikati samo egoistične principe, skušajo kmetijski sindikati rešiti gospodarska in socialna prašanja, narediti skladnost med materialnimi in idealnimi interesi in povzdigniti gospodarsko in kulturno s samopomočjo kmeta na višjo stopnjo. Svobodno, brez sile postave, je Francoz pripravljen stopiti vsak čas v službo velike ideje in se potegniti za svoje vrstnike, ne da bi zahteval za to kakšno odškodnino. To se vidi tudi posebno na poslovanju razsodišč, ki ne poslujejo samo med kmetovavci, ampak med kmetovavci in delavci, da se prihranijo nepotrebni izdatki za tožbe in da se pridobi čas za potrebnejše delo.

Nekaj let sem se posveča posebna pozornost tudi notranji kolonizaciji. Tej služijo postave, ki omogočajo lahek nakup cenih bivališč in malih posestev, in postave o delavskih domih. Tako so v tej stvari Francozi sledili Dancem, Nemcem in Angležem, dočim sta v Avstriji edini Galicija in Bukovina ustvarili postavi o rentnih posestvih. S postavo iz leta 1909 se je določila nezastavljiva rodbinska posest in se je tako omogočila uvedba kmetijskih fideikomisov. Kaj pravijo avstrijski krogi k tem tako „nazadnjaškim“ odredbam republikanske države? Marsikateri bo sicer ob vsem tem zmajeval svojo sivo glavo, a dolgo bo še trajalo, predno bomo mi Francozom v tem sledili.

Že iz tega kratkega pregleda vsebine v uvodu omenjene knjige dra. Ertla in dra. viteza Henneta lahko vsak kmetovavec uvidi, kako važna je ta knjiga in vsi napredni kmetje bodo pisateljema hvaležni za to, da so s to knjigo dobili vpogled v delavnico francoskega kmetijskega združenstva, da so uvideli, kaj kmetijstvo premore, če je spojeno s strokovnim znanjem, vzajemnim zaupanjem, ljubeznijo in voljo do pospeševanja stanovskih koristi, delavnostjo in pospeševanjem idealnih in materialnih dobrin človeštva in nesebično požrtvovalnostjo za skupne koristi. Našim kmetom pa lahko samo še rečemo: Pojdi in stori tudi ti tako!

Glavni tajnik Juvan.

Dobri in slabi kravarji.

Znano dejstvo je, da daje ista množina krav mnogo več mleka, če jih molzejo dobri kravarji, kakor pa če jih molzejo srednji ali celo slabi kravarji.

To dejstvo se je že večkrat dognalo s poskusi in praktičnimi študijami, v zadnjem času od prof. dr. Th. Henckla v Weihenstephanu na 12 kravah, ki so se pomolzle po dvakrat, zjutraj in zvečer. Enkrat jih je molzel dober, drugokrat pa slab kravar in pri vsakokratnem molzenju se je natanko dognala množina mleka in njegova tolišča.

Tako je dognal prof. Henckel, da so namolzli dobri in slabi kravarji pri istih kravah različne množine. Pregled nam kaže sledeča tablica.

Št. krave	Dober kravar		Slab kravar	
	mleka kg	tolšče g	mleka kg	tolšče g
42	14,8	547,9	11,1	310,5
31	8,0	306,4	6,0	168,5
47	8,9	356,9	7,8	236,9
74	5,8	276,0	5,2	210,9
72	5,0	220,0	4,7	185,7
33	9,9	413,1	8,7	312,0
17	12,4	449,4	11,6	330,6
48	7,7	311,7	7,1	240,9
11	9,0	418,8	8,0	305,3
50	10,0	344,0	8,9	215,3
Skupaj	105,5	4133,2	91,7	2857,8

Te številke nam v prvi vrsti jasno kažejo, da ima mleko, ki ga je namolzel dober kravar, 3·90% tolšče, ono pa, ki ga je namolzel slab kravar, le 3·11%. Razun tega je množina mleka pri dobrem kravarju večja za 15%, množina tolšče pa celo za 43% ko pri slabem kravarju.

Sicer številke, ki smo jih tukaj navedli, ne smemo smatrati za splošno veljavne, vendar so nam dokaz, da se lahko najdejo celo tako veliki razločki; zato naj umen živinorejec gleda pred vsem na to, da bo imel dobre kravarje, ker bo imel sicer veliko škodo na mleku in na živini.

V praksi se je že večkrat obravnavalo prašanje, ali je boljše krave molzti dvakrat ali trikrat in ali se dobi pri trikratni molži toliko več mleka, da se plača trud.

Splošno je na to prašanje zelo težavno odgovoriti, vendar pa so pokazali pogosti poskusi, da se pri trikratni molži pridobi 15% mleka in kar je za mlekarka posebno važno, tudi za ravno toliko več tolšče in suhih substanc. Iz teh preiskav se je sklepalo, da se morajo pasme, ki dajejo zelo mnogo mleka, na vsak način trikrat molzti, vsaj tako dolgo, dokler so na dojvi in dajejo še mnogo mleka.

Če pa v praksi vkljub temu čujemo, da zadošča dvakratno molzenje, izhaja ta nazor iz tega, ker je za Švicarja vedno bolj komodno pomolzti krave samo dvakrat na dan; seveda se švicarski, najeti kravar iz tega vzroka trudi, da bi tudi svojega gospoda prepričal o tem in da daje s praktičnimi poskusi navidezne dokaze, ki govore proti trikratnemu molzenju in za dvakratno. Toda o tem bomo še govorili pozneje.

A tudi z gospodarskega stališča je trikratno molzenje popolnoma upravičeno in vredno priporočila.

Velike važnosti je, da se krava popolnoma izmolze; če namreč pri trikratnem molzenju krav namenoma ne pomolzemo popolnoma, pri dvakratnem pa, potem

seveda dosežemo na videz isti uspeh in vendar je to samo premišljeno sleparstvo.

Tako delajo večkrat najeti švicarski kravarji, če hočejo svojemu gospodarju dokazati, da je dvakratno molzenje zadostno in povrh še cenejše.

Kolikokrat se je že marsikateremu mlekarku zgodilo, da mu je kravar z nepopolnim molzenjem pokvaril kako dobro dojnico.

Dober, teoretično in praktično izobražen kravar, ki nima samo ljubezni in navdušenja za svoj poklic in svoje delo, ampak ki skuša tudi iz poverjenega mlekarkstva doseči največji dobiček, bo natanko pazil na naslednja pravila in gledal tudi na to, da se bodo njemu v hlevu podrejeni ljudje ravnali po njih:

1. S kravami se ne sme neprijazno ali surovo ravnati, ampak mirno, da se dado mirno in lepo pomolzti.

2. Vime krave se naj pred molzenjem dobro desinficira, najboljše z 0·1 do 0·2 odstotno raztopino formalina, na to pa dobro obriše s kako suho ruto, da se mleko ne onesnaži.

3. Krave naj bodo vedno snažne, zato se naj večkrat ochedijo; če se koža živali dobro neguje, se počuti cela žival mnogo boljše.

4. Nastilja se naj pridno in tudi skrbno gnoj odvaž, da lahko krave prijetno in snažno ležijo.

5. Skrbi se naj za svež zrak, vendar pa moramo krave varovati prepriha.

6. Krave se naj krmijo šele po molzenju, da bodo med molzenjem mirne.

7. Skrbeti treba za vzorno snago ne le v hlevu, ampak tudi v shrambi za mleko; kravar si naj pred vsakim molzenjem umije roke z milom ali z 0·1 do 0·2 odstotno raztopino formalina in dobro otre s kako suho in snažno obrisačo.

8. Posoda za molzenje naj bo vedno snažna, naj se po vsakem molzenju dobro izmije z vročo vodo, ki se ji tu in tam doda nekaj sode, in na prostem dobro posuši.

9. Seske treba v začetku gladiti, da mleko lažje pride; zelo priporočljivo je molzenje s celo roko, pri čemer kravar samo malo pritiska.

10. Krave se morajo vsakokrat čisto in popolnoma izmolzti, ker se sicer z zastalim mlekom zamašijo mlečne žleze in dajejo krave potem manj mleka.

Kakor vidimo, je najbolj važno, da oskrbuje molzenje učeno in zanesljivo osebo, da si je zelo težko dobiti dobre in zanesljive kravarje.

S primerno organizacijo, nagradami pri tekmovanju v molzenju, z nastavljanjem posebnih mlekarskih konzulentov kakor tudi s prirejanjem tečajev za molzenje bi se lahko vzgajalo zanesljivo osebo za hlev in molzenje.

H. Burghauser.

Razmišljanja po trgatvi.

Trgatev je minula. Tudi druga jesenska dela bodo skoraj dokončana. Vinogradnik dela svoj obračun in ta mu kaže, da ni vse tako, kakor bi lahko bilo. Pri tem se mu pa vsiljuje vprašanje, ali ni morda vsaj deloma sam kriv letošnjega slabega izida.

Če ne vzamemo v poštev naravnih sil, kakor so toča, mraz i. t. d., proti katerim se nam ni mogoče uspešno brniti, pridemo do prepričanja, da bi se bilo dalo vendarle mnogo rešiti, ako bi se bila izvršila različna, potrebna dela pravilno in ob pravem času. Res je, da se je letos manj zaleglo grozdja in da je slabo vreme oviralo cvetenje; vseeno bi bila trgategv še kolikor toliko zadovoljiva, ko bi se bilo pravočasno škropilo. Neugodno vreme je sicer nagajalo, da pa škropljenja ni onemogočilo, nam dokazujejo oni vinogradi, ki so ostali do pozne jeseni lepo zeleni in ki so bili še precej povoljno obloženi z grozdom. Večje posestnike je letos posebno oviralo delo na travnikih, da niso mogli obrniti vso pozornost vinogradom. Laže bi si bili rešili trgategv oni mali posestniki, ki nimajo skoraj drugega kakor košček vinograda. In ravno vinogradi teh so kazali vsled poškodbe po peronospori večinoma najbolj žalostno sliko. Kako to? Če iščemo vzroke, moramo priznati, da je eden glavnih vzrokov padanje cen vina v zadnjih letih, ki je povzročilo veliko pomanjkanje denarja. Vina je bilo vsepovsod dovolj, ni ga bilo mogoče spraviti v denar. To in drugi vzroki so pritiskali na ceno in odkar je cena vinu padla, tudi ni bilo več opazovati tiste natančnosti pri obdelovanju vinogradov, kakor smo bili to navajeni v prejšnjih letih. Da se nekako znižajo pridelovalni stroški in tako ublaži uničujoči vpliv slabih cen, se je iz dozdnevne varčnosti opustilo ali pa površno opravilo marsikatero, neobhodno potrebno delo.

Da pa je površnost v boju proti peronospori še najmanj umestna in se kruto maščuje, so čutili letos vinogradniki vseh vinorodnih krajin. Upajmo, da nas je izučilo v tem oziru temeljito.

Nemožnost prodaje in slabe cene so pa občutili najbolj mali posestniki. Kupec ne išče rad male količine, če mu je blaga dovolj na razpolago. On si preskrbi potrebno raje na enem mestu, ker dobi na ta način bolj enakomerno blago z manjšimi stroški in se tako izogne tudi drugim vsakojakim sitnostim. Pri večjih producentih dobi tudi večinoma boljšo robo, ker je znano, da se ti že pri zasajenju svojih vinogradov splošno bolj ozirajo na kakovost bodočega pridelka, da so torej bolj izbirični glede vrst, kakor pa mali vinogradniki, kateri bi tudi radi veliko nabirali na svojih malih parcelicah in sadijo zategavoljo ne glede na kakovost le bolj vrste, ki močno rodé. Izjeme so seveda tu, kakor tam.

V jeseni so zopet mali posestniki, ki ne morejo dočakati dobrega dozorenja grozdja prvi pri trgatvi; češ: malo je, pa bode še manj, če čakamo dolgo. Kakoršen je pa eden v enem, tak je v drugem. Snažnost, to prvo potrebo v umnem kletarstvu, iščeš dostikrat zastoj bodisi pri stiskalnem orodju, bodisi pri posodi in v kletih ter pri kletarskih pripomočkih. Pravilno ravnanje s praznimi sodi, pravočasno zapolnjevanje in pretakanje ter druga vsakojaka kletarska dela, vse to ne dela marsikateremu preveč preglavice in se vrši v premnogih slučajih vedno še po naukih, prevzetih od pradedov, čeravno je svoj čas izdala Mohorjeva družba

poučno knjigo „Umni k letar“. Žalibože se še naši vinogradniki ne oprijemajo tam priobčenih naukov s tisto vnetostjo, s katero se lotijo včasih marsikatero druge reči, ki jim vedno ne koristi. Ko je n. pr. izšla pri istej družbi knjiga „Fizika“, v kateri je bilo opisano izdelovanje smodnika, so jo hitro „pogruntali“ nekateri Haložani, kako se „pünfer“ dela. Delali so ga in rabili pri rigolanju ter prišli na vse zadnje s paragrafi navskriž. To naj bode samo mimogrede omenjeno v pojasnilo zgorajšnje trditve.

Naravno je, da se dobro blago vedno laže in boljše odda, ko slabo. V izdatnih vinskih letih poiščejo najprvo kupci boljšo robo. Tako je bilo tudi zadnji dve leti. Kateri niso mogli takorekoč vriniti svojega vina kupcem so si skušali pomagati na druge načine. Eni so vozili vino na polje in tam zamenjavali za zrnje. No — način še ni najslabši. Drugi zopet so točili vino pod vejo. Takih vinotočev je bilo vse polno. In uspeh teh je bil koncem dostikrat ta, da ni bilo ne vina, ne denarja; povrh se je pa še v neredkih slučajih pripetilo, da se je morala prodati svinja ali telica, ker dacarju je treba dati, kar je dacarjevega.

Pri takih razmerah se torej ni čuditi, če se loti marsikaterega vinogradnika nekaka obupajoča omahljivost in če je bil tudi v prejšnjih, boljših časih prepričan, da to in ono delo ne sme opustiti, če noče imeti škodo, postane sedaj bolj brezbrizen in pristopen nasvetom onih krivih prerokov, ki vedno vse najbolje vedo — kajpada pri kupici pod vejo in ki jih vedno boli pod pazduho. Posebno škropljenje je takim od nekaj smrdelo; letos pa tembolj, ker je bilo treba večkrat škropiti kakor navadno. Da potegnejo seboj še kakega kalina, so zagnali vik, da peronospora sploh pojenjuje in da kakor je prišla, tako bo prešla. Seveda take misli so bolj vabljive, kakor pa se s škropilnico na hrbtu peči na solncu ter šteti denar za galico, posebno če ga še za sol ni pri hiši in res je takih, ki niso letos niti enkrat škropili.

V novi vinoreji pa se ne opravi nič s starokopitnostjo in polovičarstvom. Ona zahteva celega moža, ki zna računati s spremembami razmer. Kdor pa hoče iti s tekom časa, ta se mora izobraževati, mora čitati, da se seznanji z novjšimi izkušnjami in utrdi v tem, kar mu je že znano. Četudi od spomladi do jeseni ni vedno časa, nudijo pa zimski večeri prilike dovolj za prebiranje gospodarskega berila; toda žalostna, a resnična je okolnost, da je zanimanje za lastne koristi pri naših kmetovavcih dostikrat tako malo, da ni najti v mnogih vaseh niti enega gospodarskega lista, niti enega uda naše kmetijske družbe, ki je v prvi vrsti poklicana razširjati gospodarsko vedo in ščititi gospodarske koristi štajerskih kmetovavcev.

Ozirajoč se na lastne koristi, se vsi poedinci drugih stanov oklepajo bolj svojih stanovskih združb, kakor se oklepajo baš naši kmetovavci svoje kmetijske družbe in drugih stanovskih organizacij. Ko bi bila strogo stanovska organizacija bolj razvita na kmetih, bi bilo gotovo v marsičem na boljšem. Treba se nam je spominjati samo dogodkov, ki so se vršili

v preteklih mesecih. Kmečki vinogradniki, ki so bili več ali manj vsi v stiskah, so prodajali svoje vino za vsak denar. Te prisiljene prodaje so itak nizko ceno še bolj znižale. Ko so pa cene poskočile kviško vsled neugodnih poročil glede letošnje trgatve iz skoraj vseh vinskih krajev, tedaj ni bilo več vina v kmečkih rokah. Če ga je pa še kje kaj bilo, tam so izrabili položaj zopet prekupci, kajti kmet ni vedel pravočasno o spremembi cen nič, ker ni pri hiši časnika, ki bi ga bil o tem poučil. Tu je tudi dokaz, kaki dobiček ima lahko posameznik v gotovih slučajih, če je naročnik tega ali onega lista.

Ko bi pa bili vinogradniki organizirani in bi prodajali svoje pridelke skupno na zadružni podlagi, bi ne bilo toliko prisiljenih prodaj in cene bi ne švigale tako sem in tja; prekupci in mešetarji pa si ne bi kar tak zlahkoma polnili žepa na račun kmečkih žuljev. Zadružne smisli nam še manjka.

Da se tu in tam vendar že pojavlja, je pozdravljati, kajti tako združeno, skupno delo je lahko pod poštenim, treznim in umnim vodstvom pravi blagoslov za dotični kraj; ker zadružnim potom lahko doseže mali posestnik tiste gospodarske ugodnosti, ki jih ima drugače le velik posestnik. Malih kmečkih posojilnic, takomenovanih „Raiffeisenovk“ imamo sedaj že mnogo. In namen teh je ravno, da se bavijo poleg denarnega prometa tudi z blagovnim, ki je mnogokrat važnejši ko prvi. V vinorodnih krajih bi šle lahko te posojilnice svojim udom vinogradnikom jako blagodejno na roko, kakor se to že v nekaterih krajih godi n. pr. pri Sv. Barbari v Halozah. Treba se je samo informirati, otresti se predsodkov ter začeti v malem. Seveda zaupanje v samega sebe ne sme manjkati.

Pa kakor vsaka, tudi najboljša stvar, tako ima tudi zadružno delo svoje protivnike, ki delajo zapreke bodisi iz lakomne sebičnosti, ali pa iz nevednosti. Najbolj obsojati moramo tiste, ki skušajo ovirati dobro, a za naše razmere še težavno delo zgolj iz mržnje do kake osebe in če se ta še tako nesebično trudi samo le za gospodarsko povzdigo svojih sorojakov. Ni čuda; če se marsikateremu na taki način naposled ogreni pričeto delo in da se ta slednjič odtegne dobri stvari le zavoljo ljubega miru.

Takim protivnikom gospodarskih zadrug pride vsako sredstvo prav, samo da jim služi v dosego svojih ciljev. V mnogih slučajih postanejo celo za kratek čas udje, silijo v ospredje, da potem laže operirajo, ko se seznanijo s celim ustrojem organizacije in če že ne mečejo vodilnim osebam polena pod noge, skušajo preplačevati blago udom ali jim pa dajati njih potrebščine pod ceno. Tako konkurirajo z gospodarsko zadrugo, češ, ko ta izgine s površja, si bodemo že povrnili morebitne, malenkostne izgube z obilnimi obrestmi. Drugi zopet odvrtaajo zadrugi odjemavce in pravijo: „Zadruga prodaja samo tisto, kar udje drugje v denar ne spravijo“ ali „udje zadruga so samo tisti, ki ne morejo kje drugje prodati svojega blaga.“

To niso domnevanja ali sumničenja, ampak gola dejstva, ki so povzeti po istinitih dogodljajih.

Take in enake zapreke naj ne odvrtajo naše posestnike, osobito vinarje od združenja, če jim je za obstanek; oni pa, ki skušajo preprečiti to, kar sila rodi, bodo ostali v slabem spominu še pri poznejšem rodu.

Zupanc.

Kdo je kriv?

Ne toliko lastno prepričanje, ampak neprijazno trd pritisk od drugih nekmet-skih slojev le še mora pripraviti našega kmeta do tega, da bo prišel do prepričanja, da se le združen lahko obrani nehvaležnim in za njega še več ali manj zavratnim napadom. Sicer je že precej vseeno, kako mislijo nekmet-ski sloji o kmetu, konec njihovih misli in njihovega počenjanja, namenoma ali nenamenoma, je za kmeta vedno le škoda, bodisi na dobrem imenu, bodisi na premoženju.

Odkod dobivajo vsi sloji potrebno hrano? Mar iz trgovin? Ne — samo od kmeta! Kmet pridelava hrano, bodisi velik ali majhen kmet — pa nikdo drug!

Za to pa, ker kmet prideluje hrano, pa naj bi kmet bil vzrok, da je ista draga, kmetu se naj očita krivda današnje draginje? Obrekuje se drzno svojega krušnega očeta, ne samo pri nas na Štajerskem, ampak po celem svetu, kjer se govori o draginji, seveda povsod samo od gotovih slojev.

Kmet, da bi delal pokoro za tuje grehe! Zanesljivo se je dognalo, da se od prodaje 60ih litrov mleka na dan preživlja cela družina; in tu se ne sme vprašati samo, za koliko se mleko draže prodaja, nego dobi kmet zanj, ampak pomisliti je treba še, da cela ta družina ne živi samo kakor pijavka od kmeta na jedni in od odjemalca na drugi strani; ta obitelj mora zopet vse druge potrebščine za hišo kupiti za drag denar pri drugih takih prekupcih s krompirjem i. t. d. Vsi ti ljudje so se odtegnili poštenemu kmetijskemu delu in ne samo, da kmetu manjka delavskih moči, oziroma so se ostale radi pomanjkanja istih podražile, ampak taki sloji podražijo ne samo samim sebi, ampak velikemu številu odjemalcev potrebno hrano. Na vse zadnje še pa kmetu očitajo oderušstvo z živili. Vso krdelo delavcev in mestjanov je samo zaradi takih prekupcev, naj si bodo ti že katere koli baže, proti kmetu in ravno ti prekupci s kmetijskimi pridelki se kaj radi pridružijo oni vrsti ljudi, ki najraj in najkrepkeje udriha po nedolžnem kmetu.

Vsakdo bi pač rad dobro živel, trdemu in poštenemu kmet-skemu delu pa se izognil; veliko je takih, ki se izogibajo sploh vsakemu delu! Kdor pa ne dela, oziroma nikdar ni delal, ne bi smel jesti. Primerjajmo delo kmetovavčeveo z delom prekupčevim! Kmet in odjemalci bi pač lahko živeli brez prekupcev, ne moremo si pa misliti, kako bi se godilo prekupcem, da manjka ali kmeta ali odjemalca. Torej od te strani izhaja med drugimi gorje nad našega kmeta.

Pa še jeden vzrok je važen z ozirom na krik o dandanašnji draginji!

Predno še se je začelo govoriti o draginji, je ista nastala oziroma se siloma napravila na tak način, da so se podražili vsi proizvodi industrije in sicer dokaj

zdatno. Kjer koli se je dosegel takozvani kartel, t. j. kjer koli so se dogovorili fabrikanti jedne in iste baže k skupnem zastopanju svojih interesov, vedno je bila njih prva naloga povišati ceno svojim pridelkom. — Posledica za našega kmeta iz tega pa je bila ta: tovarne so laže še boljše plačale svoje delavce in ljudstvo je še vse bolj hitelo iz dežele za zlatim teletom v mesto in tovarne. Kmet pa je ostal sam; pridelovanje se mu je otežkočilo in zraven tega se ga še oškoduje! Kaj znajo drugi sloji, koliko truda stane kmeta pridelovanje njegovih pridelkov in zraven tega se določuje cena istim ne redkokrat od slojev, ki imajo kmeta za nekaj manj vrednega.

Ko se bomo pa zavedli kdo smo, kaj vse je od nas odvisno, bo stvar drugačna. Če se zjedini, če z dobro voljo, z razumom in vstrajnostjo delamo na to, da priznamo in popravimo svoje nedostatke, mora priti čas, da bo mogel vsak izmed nas reči: kmetijski stan je vendar najlepši stan. Pogoji za to so pa združitev, pouk in vstrajna dobra volja.

H.

Pozeba in zajec, dva nevarna škodljivca mladih sadonosnikov.

(Izviren spis.)

Prva skrb umnega sadjarja v jeseni je, da zavaruje mlada drevesa pred mrazom in zajci.

Mlado drevo ima svoje še nežne korenine blizu površja zemlje. Tem lahko mraz škoduje v hudi brezsnježni zimi. Da se to prepreči je umestno okrog debla natrositi precej na debelo gnoja in če tega ni, pa slame ali listja. Da veter ne odnese to pokrivalo, ga je nekoliko pokriti z zemljo. Ta korenine pred mrazom obvarujoča plast pa nudi raznovrstnim drevesnim škodljivcem varno zavetje in prezimovališče in da se tem nepridipravom prestriže nit življenja predno jih zbudi narava in se lotijo pogubonosnega dela, jo je podkopati ali pa previdno odstraniti in sežgati še v zgodnji pomladi.

Še bolj kakor koreninam škoduje lahko v zimi mraz deblu, posebno takrat, kadar se mraz in toplota menjavata v kratkih presledkih. Ako se namreč menjujejo solnčni dnevi in jasne mrzle noči, tedaj se na južni strani debla sok po dnevi otali, po noči pa zmrzava. Posledica te spremembe je takoimenovana ozeblina; skorja začne pokati in se sušiti, navadno se pridruži še rak ali kaka druga bolezen; drevo prične hirati in se v mnogih slučajih posuši.

Bolano drevo zdraviti ni lahko, tudi se navadno bolezen prepozno opazi; bolje je obolenje zabraniti na ta način, da namažemo v jeseni debla z mešanico iz apnene vode in nekoliko ilovice. Priporoča se še tej zmesi dodjati 2—4 odstotno raztopino bakrene galice, ker ta prepreči kaljenje onih malih, nevidnih vsakovrstnih bitij ali glivic, ki povzročajo različne bolezni.

Namazana debla solnce ne ogreje tako močno, da bi se sok pričel pretakati, ker je znano, da solnčni žarki na svetle reči ne vplivajo tako krepko, kakor na temne; zato nosimo tudi po leti rajši bolj svetle, a po zimi bolj temne obleke.

Da obvarujejo drevesca pred zajci, dodevajo nekateri temu mazilu še druge

primesi kakor: goveje blato, kri, žolč, smodnik, karbolinej ter kako drugo smrdišče ali bridko snov. V novejšem času se ponujajo v nakup tudi že različni preparati, ki obetajo uspeh, pa še vendar niso tako daleč preskušeni, da bi jih lahko priporočali že v splošno uporabo. Zajce vse to navadno ne ovira, posebno ne v zimi z velikim snegom.

Proti zajcu se za zdaj še uspešno obvaruje drevje le, ako je obvezano s primernimi rečmi na pr. s koruznico ali slamo s koljem ali trnjem, tratiko i. t. d. Kmetičkim posestnikom bi bilo najbolj priporočljivo, da si napletejo v zimskem času pripravne koše ali mreže iz leskovine, vrbovine ali drugega lesovja. V prodajalnah železnin je dobiti tudi primernih mrež iz pocinjene ali pocinkovane žice, ki so zelo trpežne.

Pri vsem tem pa se moramo ozirati na lovske postavbe, ki določa, da mora biti drevje najmanj 1 m 20 cm visoko zavarovano, sicer se ne more zahtevati od posestnika ali najemnika lova v slučaju poškodbe po zajcih odškodnine.

Zupanc.

Rane na sadnem drevju.

V mnogih sadovnjakih opažamo, da imajo sicer lepo oskrbljena in razvita drevesa luknje in rane, ki so za življenje in prospeh drevesa zelo nevarne.

Kako nastanejo take luknje?

Če kako vejo odžagamo, ali če se kaka veja slučajno odlomi ali odčesne, ostanjejo na drevesu bolj ali manj velike odprte rane. Te se v toplem spomladnem ali poletnem vremenu kmalu posuše in sedaj bolj ali manj razpokajo, včasih celo po nekoliko centimetrov na globoko. Ščasom pride v te razpokline deževnica in ž njo zrak in troske gnilobe; rana začne gniti in pri tem podpira gnilobo še posebno naše mokro podnebje. V takih luknjah se potem nabira deževnica in že čez nekoliko let imamo globoke luknje, nazadnje pa votlo deblo. Ker gre sok razun po skorji, samo po mladem lesu, se tok soka sicer ne ustavi, če stari les iztrohni, pač pa izgubi deblo s tem mnogo na svoji trdnosti in trpežnosti.

Zato moramo vse rane, ki nastanejo na drevesu ali ki jih mi naredimo, najprej z nožem ogledati, nato pa dobro zamazati z degtom (terom), ki smo ga prej nekoliko ogreli, da se da laže mazati. Karbolinej sicer varuje odprti les pred gnilobo, vendar pa se les v kljub karbolineju izsuši in razpoka.

Dasi se je tako mazanje drevesnih ran z degtom še vedno dobro obneslo, vendar nahajamo še vedno sadjerejce, ki nočejo o degtu nič vedeti, ker mislijo, da degt drevesu škodi. Dejstvo pa je samo to, da degt zamori samo najnežnejšo mlado skorjo, da torej pri mazanju treba gledati samo na to, da namažemo samo les, ne pa tudi mlado, gladko skorjo.

Pač pa z degtom ne smemo mazati ran, ki so se na drevesu začesnile s tem, da smo drevesno skorjo odlupili s kakim vozom ali poljskim orodjem. Tukaj bi degt res škodil, ker bi zamoril mladi les. Tako rano zamažemo z drevesnim voskom ali pa drevesno mažo. Drevesno mažo si lahko naredimo iz ilovice in

kravjeka; da se ne osuši in odluči, pre-
vežemo zamazano rano s kako cunjо.
Stare, že davno izsušene in odprte rane

na drevju pa zavarujemo proti gnilobi
najboljše in najbolj uspešno z degtom.
Strokovni učitelj Brüders.

Seznamek

hlevov, gnojišč in gnojilnih jam, ki so se izvršile, oziroma prenavedle po navodilih deželnega živino-
rejskega nadzornika M. Jelovška po Gornjem, Srednjem in Spodnjem Štajerskem.

Tekoče število	Ime	Bivališče	Okraj	Na novo postavljeni				Popravljeni			Izvedena		Subvencija že doblj	Za subvencijo prosil	Naredil brez subvencije		
				hlevi za				govedo	svinje	konje	perutnine	govedo				svinje	konje
				govedo	svinje	konje	perutnine										
A. Na Gornjem Štajerskem																	
1	Benediktinski samostan	St. Lambrecht	Neumarkt	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
B. Na Srednjem Štajerskem																	
2	Grünbichler Simon	Aschau	Birkfeld	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
3	Eberhart Sebastian	Mittelspiel	Lonč	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
4	Graščina	Welsberg	"	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	
5	Lenzbauer David	Trahtütten	"	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
6	Pongratz Franc	Osterwitz	"	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	
7	Pongratz Patriz	"	"	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
8	Brauchart Matija	St. Oswald	Ivnica	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
9	Gosch Marko	Wiefresen	"	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	
10	Niederl Alojz	Kiensdorf	Feldbach	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
11	Kapper Jožef	Hatzendorf	Fehring	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
12	Groller Franc	Schwaighof	Friedberg	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	
13	Putz Ivan	Sv. Lovrenc a. W.	"	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	
14	Stocker Franc	Übersbach	Fürstenfeld	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
15	Weitzlab Franc	Flöcking	Gleisdorf	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
16	Bez.-Stieranzuchtshof	Stambach	Hartberg	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
17	Graščina	Waldegg	Kirchbach	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
18	Katter Ivan	Ober-Vogau	Lipnica	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
19	Woschnagg Ivan	Gams	Ščavnica	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	
20	Amreich Matija	Bernau	Voltsberg	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
21	Silli Peter	Afling	"	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
22	Winter Franc	Pack-Köflach	"	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	
C. Na Spodnjem Štajerskem																	
23	Goršek Anton	v Gotovljah	Celje	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	
24	Župnišče	v Dobrni	"	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
25	Bikorejska zadruga	v Središču	Ormož	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
26	Kolarič Ivan	pri Sv. Bolfenku	"	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
27	Munda Jožef	v Vodrancih	"	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
28	Tomažič Ivan	v Vitanju	"	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
29	Čuk Franc	v Kokoričih	Ljutomer	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
30	Spindler Alojz	v Moravcih	"	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
31	Klemenšek Rok	v Solčavi	Gornji grad	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	
32	Župnišče	"	"	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	
33	Župnišče	v Lučah	"	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
34	Jurančič Ivan	v Andrencih	Ptuj	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
35	Marzidošek Andrej	v Podložu	"	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	
36	Župnišče	pri Sv. Lovrencu na Dr.	"	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	
37	Stuhec Ana	v Gradišu	"	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
38	Šegula Ivan	v Klaponcih	"	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
39	Sotler Jožef	v Dečnih selih	Brežice	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
40	Kitek Jakob	v Brezju	Slov. Bistrica	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
41	Zavod magdalenski	v Studenicah	"	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1	
Skupaj . .				20	22	8	1	8	3	2	17	2	22	13	7		

lahko umljiva izvajanja živahno pritrjevalo
in gospod podružnični načelnik se mu
zahvali v imenu vseh navzočih. Na to
se je razdelilo med zborovavce cela vrsta
raznih koristnih strokovnih spisov in
knjižic. Potem so se naročevala sadna in
gozdna drevesca i. t. d. Gospod načelnik
Reppnig naznani, da se je določeno
število teh z današnjimi naročitvami že
prekoračilo in da je termin za naroče-
vanja že tudi potekel. Na to se je za-
ključilo zborovanje.

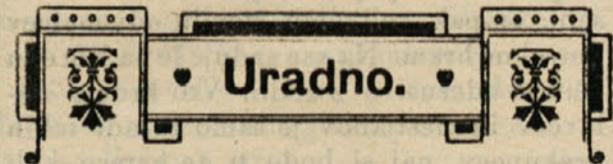
Št. Jur, 20. novembra 1910. Tu-
kajšnja podružnica je priredila v nedeljo
20. novembra dve zborovanji. Pri prvem
v Št. Juriju je polagal ob zadovoljni ude-
ležbi došlim poslušavcem tajnik kmetijske
družbe gosp. Holz našo organizacijo
na srce, ozirajoč se pred vsem na pred-
pogoje in posledice organizacije naših
kmetovavcev. — Drugo naravnost sijajno
obiskano zborovanje se je vršilo na Ka-
lobju. Skupno delovanje tamošnjega gosp.
župnika in gosp. nadučitelja v prid našemu
narodu se je jasno zrcalilo iz častnega
števila poslušavcev (bilo jih je čez 130).
Resno veselo predavanje gospoda potoval-
nega učitelja Goričana je očitvidno zani-
malo vsakega posameznika; gosp. Goričan
pač pozna svoje ljudi, ljudje pa njega. Go-
vorilo se je o umnem gnojenju, o hrani in
razvijanju rastlin in o gospodarskem po-
menu sadjereje. Na vse zadnje se je vpra-
ševalo za svet za ta ali oni slučaj od
posameznikov; po naročitvi dreves so se
zborovavci razšli z zadovoljnimi obrazi.
Lepše ni moglo biti! Poslušavec.

Za zapomnitev

vsaki previdni gospodinji je, „**Franck**
s kavinim mlinčkom“! Cenjena gos-
podinja pazite na to, da ne bode-
radi ponaredb oškodovani! 475-4

Vposlano.

Pri živežu je in ostane edino-le kakovost mero-
dajna! Varujte se pred škodo, cenjena gospodinja in zahte-
vajte izrecno, „pravi : Franck: s kavinim mlinčkom“ kot
tovarniško znamko, zavrnite pa vsaki zabojček in zavoj,
kateri nima tega znamenja pristnosti.

Razglas.

Živinska kuga se je zanesla tudi k
nam na Štajersko in sicer iz vildon-
skega sejma dne 25. novembra t. l. po
transportu okužene živine iz Hrvatske.
Okužena sta že okraja Lipnica in Gradec.
Naši kmetovavci se nujno opozarjajo,
da to nevarno sovražnico naše živine
pomagajo po mogočnosti vsemi od oblasti
priporočenimi in odrejenimi sredstvi za-
tirati. Pred vsem pa je dolžnost vsa-
kega, naznaniti tak slučaj nemudoma
občinskemu predstojništvu ali pa
žendarmeriji, da se store potrebni
koraki, da se kuga ne razširi in škoda
še ne poveča. Gre se tukaj za skupen naš
blagor, za kojega smo dolžni delati in
skrbeti vsi! Vsako zamolčanje se bo mašče-
valo in kaznovalo na dotičniku samem.

Zborovanja podružnic.

= **Planina.** Tukajšnja kmetijska po-
družnica ima svoj občni zbor v nedeljo
dne 18. decembra 1910 ob 11. uri pred-
poldan v prostorih bralnega društva po
slededem dnevnem redu: 1. Otvoritev
občnega zbora; poročila o podružničnem
delovanju v preteklem letu. 2. Poročilo
blagajnika in tajnika ter volitev dveh
pregledovavcev računov. 3. Volitev no-
voga odbora. 4. Uplačevanje zaostale
udnine in sprejemanje novih udov. 5. Pre-
davanje gospoda F. Goričana, potoval-
nega učitelja za živinorejo. 6. Poučni
govor živinozdravnika gospoda Antona
Uršiča o živinokužnih boleznih i. t. d.
Člani podružnice, pridite polnoštevilno
k zborovanju, ter privedite svoje tovariše,
ki se zanimajo za pravi napredek kme-
tijstva, seboj. Posebna vabila se ne bodo
razpošiljala. J. Treffner.

Iz podružnic.

= **Sv. Marjeta pri Moškanjih.** Naša
kmetijska podružnica je priredila v ne-
deljo, dne 13. novembra v prostorih gos-
poda Murkoviča v Malivasi prav dobro
obiskan počni shod. Gospod Škrlec (po
domače Vičanski Škrlec) nam je prav
razložno in natančno razlagal o brzo-
parilniku ter je tudi na svojem stroju

praktično razkazoval, kako se skuha
klaja za svinje v prav kratkem času. Ob
enem nam je pa tudi prednašal o na-
pajalniku za odgojo telet. Drugi govornik
gospod Križanič Alojz iz Trgovišča nas
je pa poučeval o strojih vobče in o novem
načinu izboljševanja travnikov in njiv.
Ljudje so z največjo pazljivostjo in z
zanimanjem poslušali govornike. Večina
je sklenila, si nabaviti take brzoparil-
nike, kajti ravno za naše kraje, kjer drv
celo za drag denar že skorej dobiti ni,
so ti stroji velikanske vrednosti. Go-
spodoma govornikoma bodi za njun trud
izrečena presrečna zahvala.

Janko Žunkovič, načelnik.

Št. Iij v Slov. gor., 3. novembra 1910.
Kmetijsko zborovanje. Šentiljska po-
družnica c. k. kmetijske družbe štajerske
je zborovala dne 6. novembra t. l. v gos-
tilni gospoda Ivana Ferka na Pesnici.
Pri vsem tem, da je deževalo, kakor da
bi iz škafa lilo, je bilo število udeleženc-
cev kaj lepo. Podružnični predstojnik
Reppnig pozdravi navzoče, v prvi vrsti
gospoda živinorejskega nadzornika Mar-
tina Jelovška iz Gradca, kojemu da
tudi besedo. Na to je govoril gospod
Jelovšek o temeljnih pravilih umne
živinoreje, zlasti pa svinjereje in je raz-
lagal tudi o krmljenju in oskrbi svinj.
Govorniku se je na njegova izborna in

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z. o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Uvedba menjavne obrestne mere.

Zvezin odbor je na predlog Zvezinega načelstva sklenil, da je potreba v denarnem prometu Zveze z njenimi članicami uvesti menjavno obrestno mero za hranilne vloge in posojila, ki bo temeljila na vsakokratni obrestni meri avstro-ogrske banke. V veljavo bo stopila s 1. junijem 1911.

Kako se bo stvar v praksi uvedla, o tem bodo zvezine članice še pravočasno dobile podrobnejša pojasnila.

II.

Poročila glede blagovnega prometa zveze.

1.

Dobava bakrene galice v letu 1911.

Visoki štajerski deželni odbor je Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem nakup za pokončevanje kmetijstvu škodljivih škodljivcev potrebne bakrene galice s tem definitivno poveril, da mu je sedaj poveril tudi podrobno razpečevanje tega blaga.

Zveza bo kakor prejšnja leta tudi to leto nakupila bakreno galico kolikor mogoče ceno. Cena pa se bo seveda lahko povedala in nastavila šele potem, ko bo nakup že izvršen.

Okrajni zastopi so že dobili povabilo, naj pošljejo naročila na bakreno galico.

Naročila se naj pošljejo kakor hitro se da, najpozneje pa do 3. decembra pristojnim občinam, oziroma okrajnim zastopom.

Razun tega sprejema Zveza kakor doslej še tudi zanaprej direktna naročila na bakreno galico.

2.

Prodaja močnih krmil.

Vse svoje članice opozarjamo, da se pri tvornici c. k. kmetijske družbe na Dunaju v Mostu ob Litvi lahko dobe vsak čas poljubne množine melase iz palmskih in kokosovih zrn za zmerno ceno.

Poprečna analiza kaže sledeče vrednosti:

	Palma	Kokos
Proteina in tolšče . . .	15.60	16.43
sladkor in ogljeni hidrati	54.63	53.61
vlakna	6.72	6.71
pepel	6.85	7.10
vлага	16.20	16.15

Nadalje so v zalogi prge iz sezamovega semena, ki imajo 49—51% proteina in tolšče.

Repičina moka, zajamčeno od tvornice brez primesi gorčičinega zrna, se ponuja v vsaki množini za ugodno ceno. Tudi prge iz lanenega semena ponuja tvornica za ugodno ceno.

Razun tega nam je neka zanesljiva tvrdka ponudila moko iz tikvinih prg.

3.

Naročila krompirja za jed in krmljenje.

Zveza posreduje pri nakupu moravskega krompirja za jed in krmljenje v celih vagonih in za ugodno ceno.

Dobavnik pošlje proti mrazu zavarovano na riziko prejemnika, kakor hitro bo dopustilo vreme; izrečno pa se poudarja, da Zveza ne prevzame nobenega jamstva za kakovost in za to, da bo krompir prišel nezmrznjen, dasi so bili dosedaj vsi odjemavci zadovoljni.

4.

Ponudba boba.

Neki član Zveze ponuja okoli 3000 kg prepeličarja. Cena se na zahtevo naznani, na željo se pošlje tudi vzorec.

Prašanja se naj pošljejo „Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem“ v Gradcu, Franzensplatz 2, I.

5.

Nakup deteljnega semena.

Ker bo Zveza tudi letos kupovala seme štajerske rdeče detelje, po možnosti naravnost od producentov, so prošeni vsi p. n. veleposestniki, posojilnice in podružnice, naj pošljejo Zvezi naslove producentov ali pa lastne ponudbe z navedeno ceno in množino.

Če je kje več producentov, je Zveza pripravljena organizirati nakup in odposlati posebnega strokovnjaka v ta namen.

Pojasnila daje Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem v Gradcu, Franzensplatz št. 2.

6.

Deželna vzorna klet v Eggenbergu pri Gradcu zveze kmetijskih zadrug na Štajerskem

pošilja zajamčeno pristna štajerska bela in rdeča vina

raznih vrst in letnikov v posodah od 56 l naprej in v steklenicah po $\frac{7}{10}$ ali $\frac{3}{8}$ l, kakor tudi

sadjevec

domačega pridelka zvezine vzorne kleti v posodah od 56 l naprej.

Osebna naročila se lahko izvrše naravnost pri upravi deželne vzorne kleti v Eggenbergu pri Gradcu, Eckertstraße št. 335 (telefonska številka 1156) razun nedelj in praznikov vsak dan od 8. do 11. in od 1. do 6. ure.

Pismena naročila se naj pošljejo zvezi kmetijskih zadrug na Štajerskem, Gradec, Franzensplatz št. 2.

Koristnost osuševanja travnikov.

V našem listu smo že večkrat govorili, kako koristno je in kako dobro se plača, če si svoje travnike osušimo z drenažo.

Vkljub vsemu pa smo v praksi večkrat po deželi zadeli na kmetske posestnike, ki so bolj ali manj odkriti nasprotniki osuševanja travnikov z dreniranjem.

Kilometre dolge doline še čakajo osuševanja z drenažo. Popotnik lahko vidi stotine hektarjev zamočvirjenih travnikov, ki jih je žalostno pogledati in še bolj žalostno kositi.

In vendar bi se dali ti travniki s pametnim osuševanjem popraviti in narediti rodovitni.

Na Francoskem je danes približno 90% vse kultivirane zemlje drenirane.

V naslednjem hočemo v kratkem po-

sneti še enkrat glavne koristi osuševanja zemlje z drenažo.

1. Z drenažo se odpelje voda, ki drugače zastaja in stoji na zemljišču.

2. Zemlja postane prodorna, da se laže prezračiti.

Tako laže pride atmosferski zrak v zemljo in sicer vsaj tako globoko, kakor leže cevi. Kisik, ki je v zraku, pa redilne snovi v gnoju in v prsti tako prekroji, da jih rastline lahko posnamejo in porabijo za hrano.

Prodorna zemlja pa dovoljuje tudi deževnici, ki ima vedno nekoliko gnojilnega amonijaka, da lahko pride v zemljo in jo tako pognoji.

3. Zemljišča (posebno njive) se vsled drenaže laže obdelujejo.

4. Zemljišča se lahko pravočasno obdelujejo.

5. Na travnikih izginejo kisle trave in na njih mestu se prikažejo sladke.

6. Rastline začno prej rasti, razvijajo se bolj krepko in zato je pridelek krme tudi večji.

7. Zgodnji in pozni mrazovi se na dreniranem zemljišču redko pokažejo in redko škodujejo.

8. Rastline so manj podvržene raznim boleznim, posebno žita, ki ne postanejo rjava in snetljiva.

9. Žita na takem, z drenažo osušeni zemljišču bolj redko poležejo.

10. Rastline trpe manj na suši, ker lahko vsled bolj razvitega korenja dobe več moče.

11. Voda iz drenaž se večkrat lahko celo pije ali pa porabi za namakanje travnikov, prej pa se mora v odprtih mlakah segreti.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ..	50	11	—	9	—	9	—	8	50	8	—	10	—
Ormož ..	50	10	50	9	50	9	—	9	—	8	50	9	—
Gradec ..	50	11	25	8	38	8	63	8	94	7	25	8	—
Ljubno ..	50	12	50	9	—	9	—	9	60	8	75	—	—
Maribor ..	50	10	50	8	25	9	—	9	—	8	75	8	—
Ptuj ..	50	10	50	8	50	9	—	9	50	8	50	7	—
Inomost ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec ..	50	11	—	8	70	—	—	8	75	8	40	—	—
Ljubljana ..	50	11	75	8	50	8	50	9	75	8	—	9	—
Pešt ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd ..	50	11	—	9	05	—	—	9	—	—	—	—	—
Dunaj ..	50	11	50	8	29	8	67	7	21	8	83	—	—
Linc ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ..	50	10	50	12	—	2	50	2	—	2	20	2	—
Ormož ..	50	8	50	13	—	3	50	3	—	3	—	2	50
Gradec ..	50	8	88	14	—	3	13	3	—	2	45	2	25
Ljubno ..	50	—	—	18	—	4	—	3	50	3	75	3	—
Maribor ..	50	7	—	11	50	2	25	—	—	2	25	1	75
Ptuj ..	50	8	—	11	—	3	—	2	20	3	—	2	10
Celovec ..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 14. novembra do 20. novembra 1910. Pripeljalo se je 42 vozov s

373 metriskimi stoti sena in 22 vozov s 182 metriskimi stoti slame, in je bil boljše obiskan ko pretečni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 5.— do K 6.80, sladko od K 5.30 do K 7.—; ržena slama od K do 5.—K 6.—; pšenična slama od K 4.80 do K 6.—, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K 4.— do K 5.40

Sejem z rogato živino dne 24. novembra 1910. Prignalo se je 368 volov, 179 bikov, 370 krav, 90 živih telet, in — konj pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: 21 volov, 28 bikov, 7 krav, — telet; na Gornje Štajersko: 110 volov, 6 bikov, 80 krav, — telet; Predarlberško: 15 volov, 20 bikov, 31 krav, — telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: — volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, 2 bika, 16 krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, 14 krav, — telet; v Trst: — volov, — bikov, — krav, — telet; Italija: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže. Klavni voli, tolsti od K 94.— do K 106.— (izjemoma K 110.—), poltolsti od K 82.— do K 92.—, suhi od K 76.— do K 80.—; voli za pitanje od K 82.— do K 92.—; klavne krave, tolste od K 72.— do K 84.—, poltolste od K 58.— do K 70.—, suhe od K 46.— do K 54.—; biki od K 78.— do K 94.—; dojne krave do 4. teleta od K 76.— do K 90.—; črez 4. tele od K 64.— do K 74.—; breje od K 66.— do K 80.—; mlada živina od K 82.— do K 92.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejem klavne živine dne 25. novembra 1910. Zaklana živina: 363 telet, 2169 svinj, 7 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.30 do K 1.40; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.42 do K 1.52; nemške mesne svinje od K —.— do K —.—; nemške pitanske svinje od

K 1.38 do K 1.44; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.48 do K 1.56; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.40 do K 1.46; mesne svinje od K 1.34 do do 1.50, bosnjaške pitanske svinje, debele, od K 1.36 do K 1.44; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.76 do K —.80; kozlički in jagnjeta od K —.— do K —.—.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdicami (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 7. decembra na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Lučah (sejem z drobnico), okr. Arvež; v Gradcu (sejem z rogatino).

Dne 9. decembra v Št. Ilju**, okr. Maribor; v Dobovi*, okr. Brežice; v Gradcu (sejem z malo klavno živino).

Dne 10. decembra pri Sv. Juriju ob juž. žel., okr. Celje; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 13. decembra v Žalcu**, okr. Celje; v Jurkloštru**, okr. Laško; pri Sv. Križu**, okr. Gornja Radgona; v Studenicah**, okr. Slovenska Bistrica; pri Sv. Petru na Medvedovem selu**, okr. Kozje; v Ljutomeru**.

Dne 14. decembra na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v mestu Mariboru*.

Dne 15. decembra v Arvežu (sejem z drobnico); na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z rogatino).

Dne 17. decembra v Brežicah (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z malo klavno živino).

Dne 19. decembra na Teharjih**, okr. Celje.

Dne 20. decembra v Radgoni*.

Dne 21. decembra v Laškem**; na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 22. decembra na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z rogatino in malo klavno živino).

Štajerska in slavenska sliovovka

konjak, tropinovka in brinovec, najboljših kakovosti iz lastne žganjarne. Raznovrstni cveti, jamajka, kuba in domači rum. Najfinejši likerji, pridobljeni potom destilacije. Posebnost: **Eckertova „Edelraute“**. Največja izbira v ruskih in kitajskih čajih. Vinski jesih. Jesihov cvet. 421a-6

C. in kr. dvorni **Albert Eckert, Gradec** zalagatelj.

Zaloga: Murplatz št. 6, nasproti lekarne „Pri zamorcu“.

Ne 40 nego 6 K samo!

Ugodna prilika za nakup zamčeno pristno

brade od divje koze

jelenovej elléne, sveže in krasne, s 16 cm dolgimi kosminami, v lepem tulčku iz starega srebra, s Hubertovim križcem samo 6 kron. Kosminje z obročkoma zamčeno pristno. Ako kdo uporabi to priliko in naroči, dobi poštnem povzetju pri vsaču kosmin od divje koze **Fenichelu** Dunaj IX. Altmuttergasse št. 3/36. Mnogo priznanj na razpolago. 381-5

381-5

Višjega štabnega zdravnika in fizika dr. Schmida znamenito

olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo gluho, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost tudi ako je že zastarano. Steklenica stane 4 krone z navodilom o uporabi. Dobiva se samo v lekarni Apotheke „zur Sonne“, Gradec, Jakominiplatz 24. 291-10

291-10

291-10

Gospodje naročevalci

se uljudno naprosijo, da se pri naročevanju blaga sklicujejo na naš list.

291-10

291-10

291-10

291-10

291-10

291-10

291-10

291-10

291-10

291-10

291-10

291-10

291-10

291-10

291-10

291-10

Se Kometovi mlini

so dandanes najboljše za dobivanje debele in fine melje, ker so opremljeni s Hellerjevimi umetnimi mlinjskimi kamni, kojih ni treba nikdar ostriti in kojih kakovost je neprekosljiva. Priporočamo nadalje brusne kamne vsake vrste v najboljši kakovosti.

Prva tovarna za umetne mlinjske kamne in gradnjo mlinov v Sandovu pri Čačkom-Lipli.

Komanditna družba **E. J. Heller.** Iščete se zastopniki. 415b-24

K. št. 214.824 ex 1910. IV. B/1.

Natečaj.

Pri okrajnih kmetijskih zadrugah v Bosni in Hercegovini se nastavijo na

več mestih poslovodje,

ki so obenem potovalni učitelji in referenti za kmetijske zadeve pri okrajnih zastopih.

Nastavijo se provizorično proti medsebojni enomesečni odpovedi z letno plačo 1900 K in potovalnim pavšalom od 800 kron.

Poslovodje pri okrajnih kmetijskih zadrugah kot taki niso bos.-herc. deželni uradniki in tudi tega ne morejo zahtevati.

Oziralno bo se pa le na take prosivce, ki so dovršili vsaj kako srednjo kmetijsko šolo, in se morejo skazati z najmanj dveletno prakso, ter da so bosn.-hercegovinski ali avstrijski, oziroma ogrski podaniki in ki so razum nemščine zmožni tudi v besedi in pismu srbsko-hrvatskega jezika.

Prošnje in spričevala o porabnosti s kratkim življenjepisom se morajo vpsolati vsaj do 30. decembra 1910 naslovljena na deželno vlado v Sarajevu. Prošnjiki v državnih, deželnih, oziroma občinskih službah morajo vpsolati prošnje potom svojih službodajavcev.

Naravnost naslovljene prošnje morajo biti kolkovane in sicer z 1 krono vrednim bos.-herceg. kolekom ali pa je vpsolati denar v ta namen; vsaka pola kot priloga mora biti kolkovana z 20 vinarji.

Službenim potom vpsolane prošnje pa morajo biti kolkovane po avstrijskih, oziroma ogrskih pristojbinskih predpisih.

Sarajevo, 10. novembra 1910. 476-1

Deželna vlada za Bosno in Hercegovino.